

РОЗДІЛ 11. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341.171

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.56>

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ «ACQUIS COMMUNAUTAIRE» ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Дір І.Ю.,
*Надзвичайний і Повноважний Посол України,
Заслужений юрист України,
кандидат юридичних наук, доцент,
докторант ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9829-4294>
e-mail: ihor.dir@uzhnu.edu.ua*

Дір І.Ю. Основні характеристики «Acquis communautaire» Європейського Союзу.

У статті узагальнено представлена характеристика права Європейського Союзу, було проаналізовано складові *acquis* ЄС у тому числі й ті, які закріплені в законодавстві України, зокрема первинне та вторинне законодавство. Також було охарактеризовано глави *acquis* під час п'ятого та шостого розширення Євросоюзу. У результаті аналіз показав, що зміни в *acquis* були зроблені з метою більш зрозумілого для держави-кандидата балансування між главами та кластерами. Крім того, деякі глави *acquis* ЄС до п'ятого та після шостого розширення були більш детально розтлумачені, а в інших з'явилися додаткові глави. Було виявлено, що *acquis* ЄС складається з цілого ряду законодавчих актів, прийнятих у Євросоюзі протягом більш ніж 50 років існування, і який містить 6 кластерів та 35 глав. На додаток, було визначено, що кластери сформовані у такі тематичні блоки: перший кластер стосується основоположних прав та свобод, другий – внутрішнього ринку, третій – конкурентоспроможність та інклюзивне зростання, четвертий – «зелений» порядок денний та сталий взаємозв'язок, п'ятий – ресурси, сільське господарство та єдність, шостий – зовнішні відносини. Зокрема, Україна має імплементувати *acquis* ЄС у внутрішнє законодавство саме за 35 главами. Крім того, у статті проаналізовано основні кластери та надана коротка характеристика по кожній главі *acquis* у тому числі й окремі статті, які містяться в основоположних договорах Євросоюзу. Було визначено, що усі держави-кандидати повинні імплементувати *acquis* ЄС у своє законодавство перш ніж вони зможуть вступити до ЄС і з моменту офіційного приєднання до Євросоюзу держави-кандидати зобов'язані використовувати *acquis* ЄС. Крім того, в результаті аналізу було виявлено, що імплементация деяких глав *acquis* ЄС у внутрішнє законодавство держави-члена, носить необов'язковий характер, проте певні мають бути у повній мірі прийняті. Також було проаналізовано останні результати оцінки впровадження *acquis* ЄС в Україні і визначено глави, по яким досягнуто значного прогресу, та де необхідно продовжити працювати.

Ключові слова: «*acquis* ЄС», законодавство, Європейський Союз, договір, нормативно-правові акти, глава, імплементация, держава-член.

Dir I. Main characteristics of the «Acquis communautaire» of the European Union.

The article summarizes the characteristics of the law of the European Union the components of the *acquis* of the EU were analysed, including those enshrined in the legislation of Ukraine, in particular primary and secondary legislation. Chapters *acquis* during the fifth and sixth enlargement of the European Union were also characterized. As a result, the analysis showed that the changes in the *acquis* were made to make the balancing between chapters and clusters more understandable for the candidate state. In addition, some chapters of the *acquis* of the EU before the fifth and after the sixth enlargement were explained in more detail. While others have added chapters. It was found that the *acquis* of the EU consists of several legislative acts adopted in the European Union during more than 50 years of existence, and which contains 6 clusters and 35 chapters. In addition, it was determined that the clusters are formed into the following thematic blocks:

the first cluster concerns fundamental rights and freedoms, the second – the internal market, the third – competitiveness and inclusive growth, the fourth – the «green» agenda and sustainable interconnection, the fifth – resources, agriculture, and unity, the sixth – foreign relations. Ukraine should implement the *acquis* of the EU into domestic legislation in accordance with 35 chapters. In addition, the article analyses the main clusters and provides a brief description of each chapter of *acquis*, including individual articles contained in the founding treaties of the European Union. It was determined that all candidate states must implement the *acquis* of the EU in their legislation before they can join the EU and from the moment of official accession to the European Union, the candidate states are obliged to use the *acquis* of the EU. In addition, because of the analysis, it was found that the implementation of some chapters of the EU *acquis* in the domestic legislation of the member state is optional, but some should be fully implemented. The latest results of the evaluation of the implementation of the EU *acquis* in Ukraine were also analysed, according to which the chapters in which significant progress has been achieved and in which it is necessary to continue work have been determined.

Key words: «*acquis* EU», legislation, European Union, treaty, normative legal acts, chapter, implementation, member state.

Постановка проблеми. 23 червня 2022 року відбувся історичний момент для України, оскільки саме у цей день лідери 27 держав-членів Європейського Союзу надали Україні статус кандидата на членство у ЄС. Відповідно, перед Україною постала необхідність адаптації внутрішнього законодавства до права ЄС, оскільки це одна із умов вступу держави до альянсу. Оскільки законодавство Євросоюзу постійно удосконалюється, постала необхідність узагальнити саме ті положення, які необхідно впровадити Україні для того, щоб стати повноправною державою-членом ЄС. Саме тому обрана проблематика є вельми актуальною на даний час.

Стан опрацювання цієї проблематики розглядався у працях багатьох вітчизняних науковців, зокрема О. Бедова, Н. Борсук, Д. Кальчик, Р. Карпенко, Я. Костюченко, Е. Кулага, В. Лавриненко, Н. Лук'янчук, В. Мельниченко, Л. Мичка, Н. Мушак, К. Наливайко, Р. Петров, О. Проневич, К. Трихліб, Ю. Юринець та інші. Серед закордонних вчених дану проблематику досліджували А. Азоулай, Г. Берман, Т. Богаертс, Т. Бюхмельт, І. Вільямс, К. Віт, Р. Гобель, Г. Граббе, С. Гіальдіно, В. Джакобі, А. Інотай, М. Йовановіч, Х. Лаерманс, К. Пістор, М. Поллак, П. Рузенс, Е. Фендель, Дж. Фіельстул, Т. Фрейбург тощо.

Метою статті є комплексний аналіз кластерів та глав *acquis communautaire* Європейського Союзу, а також останню оцінку їх імплементації в Україні.

Виклад основного матеріалу. *Acquis communautaire*, *Community acquis*, *Union acquis* або просто *acquis* у перекладі з французької означає «надбання співдружності». За визначенням Європейської Комісії «*acquis* ЄС» – це сукупність загальних прав та обов'язків, які становлять сукупність законодавства Європейського Союзу і включені до правових систем держав-членів Євросоюзу [1]. Вперше цей термін у ЄС було вжито у Шенгенській угоді 1985 року для опису законів, які були прийняті відповідно до цієї Угоди [2], а вперше це визначення було вжито по відношенню до сукупності законодавства ЄС в Амстердамському договорі 1997 року [3]. Це було зроблено з метою уніфікації правил перед п'ятим розширенням Євросоюзу.

Acquis ЄС постійно вдосконалюється відповідно до вимог часу, проте у загальному він складається з:

- Змісту, принципів та політичних цілей договорів, прийнятих у ЄС;
- Законодавства, яке було прийняте у рамках укладання договорів, а також з прецедентів, які були розроблені та прийняті Судом Європейського Союзу;
- Декларації, резолюції та регламенти, які були прийняті альянсом;
- Заходи, розроблені у рамках застосування спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС, а також у галузі юстиції та внутрішніх справ;
- Міжнародні договори, які укладає Євросоюз з іншими країнами, а також угоди, які укладають держави-члени ЄС, і які стосуються діяльності альянсу [1].

Відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року джерелами *acquis communautaire* виступає первинне та вторинне законодавство. До первинного законодавства належать: Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 року з наступними змінами, Договір про Європейський Союз 1992 року, Договір про злиття 1965 року, акти про приєднання нових держав-членів. Що стосується вторинного законодавства, то до нього відповідно до Закону, відносять-

ся: директиви, регламенти, рішення, рекомендації або висновки, джерела права у формі міжнародної угоди, загальні принципи права Європейського співтовариства, рішення Європейського Суду, спільна стратегія у сфері зовнішньої політики та політики безпеки, спільні дії в рамках спільної зовнішньої політики та політики безпеки, спільна позиція у сфері спільної зовнішньої політики та політики безпеки, рамкове рішення щодо гармонізації законодавства у контексті положень Договору про Європейський Союз про співробітництво правоохоронних та судових органів у кримінальних справах, Офіційні видання Європейського Союзу, Офіційний вісник Європейських співтовариств, Вісник Європейського Суду [4].

Наразі *acquis* ЄС складається з приблизно 150 000 сторінок законодавчих актів, прийнятих у Євросоюзі протягом більш ніж 50 років існування, і складається з 6 кластерів та 35 глав. Кластери сформовані у такі тематичні блоки: перший кластер стосується основоположних прав та свобод, другий – внутрішнього ринку, третій – конкурентоспроможності та інклюзивного зростання, четвертий – «зеленого» порядку денного та сталого взаємозв'язку, п'ятий – ресурсів, сільського господарства та єдності, шостий – зовнішніх відносин.

У своїй еволюції *acquis* ЄС пройшов певні етапи розвитку. Так, на початковому етапі уніфікації *acquis* ЄС складався з 31 глави. Під час п'ятого та найбільшого розширення Євросоюзу, коли 2004 року приєдналися такі держави як: Кіпр, Естонія, Латвія, Литва, Мальта, Польща, Угорщина, Словаччина, Словенія та Чехія, а також пізніше 2007 року Румунія та Болгарія, Євросоюз використовував систему оцінки саме за 31 главою. Проте, вже під час перемовин із Хорватією, яка вступила до ЄС 2013 року, кількість глав була розширена до 35. Це було зроблено з метою більш зрозумілого для держави-кандидата балансування між главами та кластерами. Крім того, Європейською Комісією було визначено, що саме за 35 главами перемовини відбуватимуться з наступними державами: Ісландія, Туреччини, Чорногорія, Сербія, а пізніше також Північна Македонія, Албанія, Україна, Молдова та Боснія і Герцеговина.

Зокрема деякі глави *acquis* ЄС до п'ятого та шостого розширення були більш детально розтлумачені, а також з'явилися додаткові глави (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Порівняння глав *acquis* ЄС під час п'ятого та шостого розширення ЄС

П'ятий етап розширення ЄС	Шостий етап розширення ЄС
1 Вільний рух товарів	1 Вільний рух товарів
	7 Законодавство щодо прав інтелектуальної власності
2 Вільний рух населення	2 Вільний рух робочої сили
3 Свобода у наданні послуг	3 Вільний рух надання послуг
	9 Фінансові послуги
4 Вільний рух капіталів	4 Вільний рух капіталів
5 Законодавство про діяльність підприємств	6 Законодавство про діяльність підприємств
6 Політика у галузі конкуренції	8 Політика у галузі конкуренції
	5 Державні закупівлі
7 Сільське господарство	11 Сільське господарство та сільський розвиток
	12 Безпека продуктів харчування, ветеринарна та фітосанітарна політика
8 Рибальство	13 Рибальство
9 Транспортна політика	14 Транспортна політика
	21 Транс'європейські мережі (частково)
10 Оподаткування	16 Оподаткування
11 Економічний та монетарний союз	17 Економіка та монетарна політика
12 Статистика	18 Статистика
13 Соціальна політика та зайнятість	19 Соціальна політика та зайнятість
14 Енергетика	15 Енергетика
	21 Транс'європейські мережі (частково)

15 Промислова політика	20 Політика у галузі підприємств та промисловості
16 Малі та середні підприємства	
17 Наука та дослідження	25 Наука та дослідження
18 Освіта та тренування	
19 Телекомунікаційні та інформаційні технології	26 Освіта та культура 10 Інформаційне суспільство та медіа
20 Культурна та аудіовізуальна політика	
21 Регіональна політика та координація структурних підрозділів	22 Регіональна політика та координація структурних підрозділів
22 Навколишнє середовище	27 Навколишнє середовище
23 Захист прав споживачів та охорона здоров'я	28 Захист прав споживачів та охорона здоров'я
24 Співпраця у галузі юстиції та внутрішніх справ	23 Судова влада та основоположні права 24 Юстиція, свобода та безпека
25 Митний союз	29 Митний союз
26 Зовнішні відносини	30 Зовнішні відносини
27 Спільна зовнішня та безпекова політика	31 Зовнішня, безпекова та оборонна політика
28 Фінансовий контроль	32 Фінансовий контроль
29 Фінансова та бюджетна політика	33 Фінансова та бюджетна політика
30 Інституції	34 Інституції
31 Інше	35 Інші питання

Джерело: складено автором за [5, 6].

Так, перша глава присвячена питанням вільного руху товарів – це найбільша частина *acquis*. Даний принцип полягає у вільній торгівлі товарами між усіма учасниками ЄС. Приведення цієї глави у відповідність до національного законодавства полягає в усуненні мит, забороні на застосування кількісних обмежень (квот) та усуненні нетарифних бар'єрів у торгівлі. Основні законодавчі положення щодо цієї глави містяться у статтях 26 та 28–37 Договору про функціонування Європейського Союзу [7].

Друга глава «Вільний рух робочої сили» - *acquis* передбачає, що громадяни однієї держави-члена Євросоюзу мають право працювати в іншій державі-члені, а працівники-мігранти повинні мати такі ж права та умови праці як громадяни цієї держави. Крім того, дана глава включає також механізм координації положень соціального забезпечення застрахованих осіб та членів їх сімей, які переїжджають до іншої держави-члена. Ці положення розкриваються у статті 3(2) Маастрихтського договору [8]; статтях 4(2)(а), 20, 26 та 45–48 Договору про функціонування Європейського Союзу [7].

«Вільний рух надання послуг» – третя глава, у рамках якої передбачається б що фізичні та юридичні особи-громадяни Євросоюзу мають право надавати у будь-якій державі-члені послуги, окремі положення цієї глави стосуються надання поштових послуг. Також передбачається взаємне визнання кваліфікацій та дипломів між державами. Законодавча база цієї глави описана у статтях 26, 49–55, 56–62 Договору про функціонування Європейського Союзу.

У четвертій главі розкриті положення, які стосуються вільного руху капіталів, зокрема транскордонних платежів, фінансування тероризму, банківських операцій, готівкових операцій тощо. Основні положення щодо цієї глави містяться у статті 63 Договору про функціонування Європейського Союзу [7].

Публічні закупівлі висвітлені у главі п'ять. *Acquis* у цій сфері містить загальні положення та принципи прозорості, вільної конкуренції та недискримінації, а також функції спеціальних органів у цій галузі *acquis* [5].

Шоста глава «Законодавство про діяльність підприємств» описує основні правила щодо створення, реєстрації, злиття та поглинання компаній, фінансову звітність, як для багатонаціональних підприємств, так і для малих та середніх. Ці положення містяться у статтях 49, 50(1) та 50(2)(g), 54 Договору про функціонування Європейського Союзу [7].

Законодавство у галузі захисту прав інтелектуальної власності висвітлено у главі сім. Переважна більшість положень стосується правил захисту авторського права, захисту баз даних, комп'ютерних програм, супутникового мовлення, торгових марок, фармацевтичних препаратів [5].

Глава вісім «Політика у галузі конкуренції» описує антимонопольну політику, правила та процедури антиконкурентної поведінки компаній. Ці положення висвітлені у статті 101 та 109 Договору про функціонування Європейського Союзу [7] та Протоколу 27 [9].

Фінансовим послугам присвячена глава дев'ять, де є правила автоматизації, діяльності та нагляду за фінансовими установами, надання інвестиційних послуг, регулювання ринку цінних паперів. У Договорі про функціонування Європейського Союзу: статті 49, 56, 63 та 114 мають положення, які регулюють цю главу [7].

У главі десять «Інформаційне суспільство та медіа» містяться спеціальні правила щодо електронних комунікацій, послуг інформаційного суспільства, електронної торгівлі, аудіовізуальних послуг тощо. Законодавство у цій галузі постійно вдосконалюється та розробляється.

«Сільське господарство та сільський розвиток» - одинадцята глава, у якій міститься велика кількість обов'язкових до виконання правил у цій галузі, оскільки спільна сільськогосподарська політика має важливе значення для функціонування ЄС.

Дванадцята глава «Безпека продуктів харчування, ветеринарна та фітосанітарна політика» стосується загальної політики Євросоюзу щодо безпеки та гігієни харчових продуктів, а також політики альянсу щодо ветеринарного контролю.

Законодавство у галузі рибальства розкрито у главі тринадцять, переважна більшість цих нормативних актів не потребують імплементації у національне законодавство, проте заходи, що стосуються ринкової політики, управління ресурсами та флотом, інспекції та контролю за впровадженням цієї політики, обов'язкові до впровадження [5].

Глава чотирнадцять «Транспортна політика» спрямована на покращення функціонування внутрішнього ринку, зокрема сприяння більш безпечному, зручному та екологічному функціонуванню транспорту. Acquis ЄС у цій галузі охоплює автомобільний, залізничний, авіаційний, морський та внутрішній водний види транспорту. Статті 4(2)(g) та Розділ VI (статті 90-100) Договору про функціонування Європейського Союзу регулюють дану главу [7].

У п'ятнадцятій главі розкриті положення у галузі енергетики, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності у цій сфері, енергоефективності, запровадженню більш екологічних стандартів, запровадженню відновлювальних джерел енергії, ядерної енергетики тощо.

Питання оподаткування висвітлено у шістнадцятій главі, де детально описано процедуру стягування непрямих податків, зокрема сферу застосування, відшкодування. У галузі прямих податків законодавство зосереджене на оподаткуванні доходів фізичних та юридичних осіб. Крім того, держави-члени Євросоюзу повинні співпрацювати у галузі податків та відмиванні коштів.

Сімнадцята глава «Економіка та монетарна політика» містить спеціальні правила, які стосуються незалежності центральних банків, заборону на пряме фінансування державного сектора центральними банками. Також у цій главі існують положення, які зобов'язують нові держави-члени запровадити євро як національну валюту та брати участь в економічному та валютному союзі.

Статистиці присвячена вісімнадцята глава, де детально описана методологія, класифікація та процедура збору даних у різних сферах: макроекономічна статистика, статистика цін, демографічна, соціальна, регіональна статистика тощо [5].

«Соціальна політика та зайнятість» - дев'ятнадцята глава, яка включає мінімальні стандарти у галузі трудового права, рівності, безпеки на робочому місці, боротьбу з дискримінацією. Держави-члени ЄС мають брати участь у соціальному діалозі у галузі політики зайнятості, соціальної інтеграції та соціального захисту. Ці положення розкриваються у статті 3 Маастрихтського договору [8]; статтях 9, 10, 19, 45–48, 145–161 Договору про функціонування Європейського Союзу [7].

Двадцята глава «Політика у галузі підприємств та промисловості» присвячена питанням підвищення конкурентоспроможності у промисловості шляхом здійснення структурних змін, створенню сприятливого бізнес-середовища, зростанню бізнесу, у тому числі малих і середніх підприємств, запровадженню екологічних стандартів у промисловості тощо.

У двадцять першій главі «Транс'європейські мережі» розглянуті сфери транспортної, телекомунікаційної та енергетичної галузі. Це одна із складових внутрішнього ринку, основна мета якої сприяти взаємозв'язку та сумісності національних мереж.

Глава двадцять два «Регіональна політика та координація структурних підрозділів». Дана глава складається переважно з рамкових та імплементаційних нормативних актів, які не потребують впровадження в національне законодавство. У рамках цієї глави визначаються положення та реалізація програм регіонального розвитку [5].

Судова влада та основоположні права розглянуті у главі двадцять три. Вона присвячена підтримці та сприянню подальшого розвитку Євросоюзу як вільного, безпечного та справедливого альянсу, а також одній із основних цінностей ЄС - створенню незалежної та ефективної судової системи. Тісно пов'язана з цією главою і глава двадцять чотири, у якій розкриті юстиція, свобода та безпека. Так, основні положення цього аспис стосуються правосуддя, безпеки та свободи, а також співпраці у цій сфері в межах шенгенської зони. Також важливою є співпраця між державами-членами з приводу прикордонного контролю, віз, зовнішньої міграції, надання притулку мігрантам, боротьби з організованою злочинністю та тероризмом, співпраця у сфері боротьби із наркотиками тощо. Стаття 3(2) Маастрихтського договору [8]; статті 67–89 Договору про функціонування Європейського Союзу регулюють положення цих глав [7].

Наука і дослідження висвітлені у главі двадцять п'ять. Дана глава не обов'язково повинна бути імплементована у внутрішнє законодавство держави-члена ЄС, проте інституції у цій сфері повинні ефективно брати участь у рамкових програмах Євросоюзу. Для цього держави-члени мають створити середовище, у якому буде представлено все необхідне для здійснення та впровадження досліджень та технологічного розвитку.

Сфера освіти та науки описана у главі двадцять шість, зокрема аспис передбачає зближення національної політики у галузі освіти шляхом відкритого методу координації між всіма державами-членами Євросоюзу. Що стосується культури, то всі держави-члени ЄС мають дотримуватися принципів, закріплених у статті 151 Маастрихтського договору [5].

Питанням навколишнього середовища присвячена глава двадцять сім. Основна мета ЄС у цій сфері – сприяння сталому розвитку та захисту навколишнього середовища для нинішніх та майбутніх поколінь. Наразі даний аспис складається з більш ніж 300 нормативно-правових актів [10].

Глава двадцять вісім «Захист прав споживачів та охорона здоров'я» стосується безпеки споживчих товарів та захисту інтересів споживачів у певних секторах економіки. Держави-члени у рамках цього аспис повинні створити незалежні адміністративні структури, які будуть здійснювати ефективний нагляд за ринком та сприятимуть дотриманню цих норм. Також у цій главі описані обов'язкові до виконання правила у сфері охорони здоров'я [5].

Митний союз охоплює двадцять дев'яту главу. Митний кодекс ЄС – основний документ, який регулює дану главу, і в якому перелічений аспис, що стосується номенклатури, митних тарифів, тарифної класифікації, митних зборів, мита, квот, контрабандних товарів тощо [11].

«Зовнішні відносини» - тридцята глава, положення якої не обов'язкові для імплементации, оскільки законодавство у цій галузі – результат багатосторонніх та двосторонніх торговельних зобов'язань ЄС. Проте, варто відмітити, що держави-кандидати на вступ до ЄС повинні поступово узгоджувати свою політику щодо третіх країн, а також в межах міжнародних організацій, з політикою, прийнятою Євросоюзом.

У тридцять другій главі охарактеризовані положення, що стосуються фінансового контролю. Так, законодавством передбачається прийняття міжнародно-визнаних рамок і стандартів щодо державного внутрішнього фінансового контролю, який заснований на принципі децентралізованого управління. Відповідно до цього, у держави-члені повинні існувати ефективні та прозорі системи управління.

Глава тридцять третя «Фінансова та бюджетна політика» характеризує положення, які стосуються фінансування бюджету Євросоюзу, що складається переважно із внесків держав-членів. Впровадження даного аспис є обов'язковим.

Інституціям присвячена тридцять четверта глава, де детально описана процедура представництва держави в інституціях Євросоюзу (Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Європейського Союзу тощо), участь держави у виборах ЄС.

І, нарешті, остання тридцять п'ята глава «Інші питання» містить ті положення, що можуть виникнути під час переговорного процесу, але які не зазначені у жодній з попередніх глав. Дана глава розглядається на завершальному етапі перемовин [5].

Всі держави-кандидати повинні імплементувати аспис ЄС у своє законодавство до вступу до ЄС. І з моменту офіційного приєднання до Євросоюзу держави-кандидати зобов'язані використовувати аспис ЄС. Винятки щодо незастосування аспис ЄС надаються лише за окремих ситуацій і мають обмежену сферу дії.

У лютому 2023 року Європейський Союз опублікував аналітичну доповідь, у якій оцінив впровадження аспис ЄС у національне законодавство України за 6 кластерами та 35 главами. У загальному Україна отримала 69 балів і лише за одним із кластерів – зовнішні відносини, отримала оцінку «хо-

роший рівень». Також за деякими главами Україна не була взагалі оцінена (наприклад, 24 глава «Юстиція, свобода та безпека») (Таблиця 2). Варто також відмітити, що ця оцінка відбувалася також і для Грузії та Молдови, які у загальному отримали 67 та 55 балів відповідно.

Таблиця 2

Оцінка впровадження *acquis* ЄС в Україні, 2023 рік

Кластер	Глава	Оцінка	
1. Основоположні	24 Юстиція, свобода та безпека	2	Деякий рівень
	5 Державні закупівлі	2	Деякий рівень
	18 Статистика	2	Деякий рівень
	32 Фінансовий контроль	1	Початковий рівень
		7	
2. Внутрішній ринок	1 Вільний рух товарів	3	Помірний рівень
	2 Вільний рух робочої сили	1	Початковий рівень
	3 Вільний рух надання послуг	2	Деякий рівень
	4 Вільний рух капіталів	2	Деякий рівень
	6 Законодавство про діяльність підприємств	2	Деякий рівень
	7 Законодавство щодо прав інтелектуальної власності	1	Початковий рівень
	8 Політика у галузі конкуренції	2	Деякий рівень
	9 Фінансові послуги	2	Деякий рівень
	28 Захист прав споживачів та охорона здоров'я	2	Деякий рівень
		17	
3. Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання	10 Інформаційне суспільство та медіа	3	Помірний рівень
	16 Оподаткування	2	Деякий рівень
	17 Економіка та монетарна політика	3	Помірний рівень
	19 Соціальна політика та зайнятість	1	Початковий рівень
	20 Політика у галузі підприємств та промисловості	2	Деякий рівень
	25 Наука та дослідження	3	Помірний рівень
	26 Освіта та культура	2	Деякий рівень
29 Митний союз	4	Хороший рівень	
		20	
4. «Зелений» порядок денний та сталий взаємозв'язок	14 Транспортна політика	2	Деякий рівень
	15 Енергетика	4	Хороший рівень
	21 Транс'європейські мережі	2	Деякий рівень
	27 Навколишнє середовище	1	Початковий рівень
		9	
5. Ресурси, сільське господарство та єдність	11 Сільське господарство та сільський розвиток	1	Початковий рівень
	12 Безпека продуктів харчування, ветеринарна та фітосанітарна політика	3	Помірний рівень
	13 Рибальство	1	Початковий рівень
	22 Регіональна політика та координація структурних підрозділів	2	Деякий рівень
	33 Фінансова та бюджетна політика	1	Початковий рівень
		8	

6. Зовнішні відносини	30 Зовнішні відносини	4	Хороший рівень
	31 Зовнішня, безпекова та оборонна політика	4	Хороший рівень
		8	
Усього		69	

Джерело: складено автором за [12].

Висновки. Отже, Україна на законодавчому рівні визначила пріоритетність вступу до Європейського Союзу. Проте, відповідно до правил, прийнятих у ЄС, держави-кандидати повинні імплементувати у внутрішнє законодавство право Євросоюзу, більш відоме як *acquis* ЄС. *Acquis* ЄС сформоване у шість тематичних кластерів, які у свою чергу складаються з 35 глав, і за імплементацію кожної держава отримує бали. Кластери стосуються таких тем: основоположні права; внутрішній ринок; конкурентоспроможність та інклюзивне зростання; «зелений» порядок денний та сталий взаємозв'язок; ресурси, сільське господарство та єдність; зовнішні відносини. У лютому 2023 року Євросоюз опублікував оцінку впровадження *acquis* ЄС в Україні, за результатами якої держава отримала 69 балів, і лише один з кластерів: зовнішні відносини, отримав оцінку «хороший рівень».

Список використаних джерел:

1. European Commission. *Acquis*. *Official web-site*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/acquis.html> (date of access: 09.07.2023).
2. European Commission. The Schengen *acquis* – Agreement between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders. *Official web-site*. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:42000A0922\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:42000A0922(01)) (date of access: 01.07.2023).
3. Official Journal of the European Communities. Treaty of Amsterdam. *Official web-site*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11997D/TXT> (date of access: 01.07.2023).
4. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV: станом на 4 листоп. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 09.07.2023).
5. European Commission. Chapters of the *acquis*. *European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations (DG NEAR)*. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/conditions-membership/chapters-acquis_en (date of access: 02.07.2023).
6. European Parliament. The Enlargement of the Union | Fact Sheets on the European Union / European Parliament. *Official web-site*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/167/the-enlargement-of-the-union> (date of access: 02.07.2023).
7. European Commission. Treaty on the Functioning of the European Union. *Official EN Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT> (date of access: 07.07.2023).
8. European Commission. Treaty of the European Union. *Official Journal of the European Communities*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11992M/TXT> (date of access: 08.07.2023).
9. European Commission. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2008:115:TOC> (date of access: 09.07.2023).
10. European Parliament. Environmental Policy and Enlargement. *Official web-site*. URL: https://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/17a2_en.htm (date of access: 09.07.2023).
11. European Commission. Union Customs Code. *Official web-site*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02013R0952-20221212> (date of access: 09.07.2023).
12. European Commission. Analytical Report following the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council Commission Opinion on Ukraine's application for membership of the European Union. *Official web-site*. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-02/SWD_2023_30_Ukraine.pdf (date of access: 03.07.2023).